

AUTORSKOPRÁVNÍ ASPEKTY KNIHOVNICKO- INFORMAČNÍ ČINNOSTI

26. 2. 2016

KISK FF MU

Zajištění předmětu

- Pavla Kovářová, kovarova@phil.muni.cz
- Ukončení:
 - Docházka (průběh semestru)
 - Na přednášky doporučená
 - Na cvičení povinná pro všechny (týdny pro kombinované), 1 možná absence
 - E-kurz (Elf) [o autorském zákoně](#)
 - Pretest před studiem materiálů na libovolný počet bodů do 6. 3.
 - Posttest po studiu materiálů na min. 70 % do 20. 5.
 - Písemná zkouška (zkouškové období)
 - Znalostní: témata v zákonech, pravidla
 - Aplikační: zadány problémy, řešení zákonné možnosti

Orientační harmonogram

Datum	Téma
26.2.2016	Úvod do práva
4.3.2016	Vyhledávání právních informací, z. o SPI a o právu na informace o životním prostředí
11.3.2016	Z. o ochraně osobních údajů
18.3.2016	cvičení
25.3.2016	odpadá - Velký pátek
1.4.2016	Právní knihovny a další zdroje právních informací, z. o některých službách informační společnosti a rozdíl v oblasti řešení proti z. o e-komunikacích
8.4.2016	cvičení
15.4.2016	Knihovní zákon, vztah k občanskému zákoníku a z. o majetku ČR
22.4.2016	Tiskový zákon a zákon o neperiodických publikacích, z. o archivnictví a spisové službě
29.4.2016	cvičení
6.5.2016	Autorský zákon
13.5.2016	Rozbor knihovního řádu na základě předchozích zákonů
20.5.2016	cvičení

Cvičení

- Rozpisy témat v IS – na každé cvičení 2x2 skupiny
 - Nutné přihlásit se do 6. 3., jinak vás přidělím
 - Přednášející: do neděle před cvičením shrnutí soudního sporu k danému zákonu (vlastními slovy, se zdroji, nutná interpretace, přes odevzdávárnu) a na cvičení ji připomene (max. 1 min. vlastními slovy podstata – co se stalo, hlavní argumenty u soudu a jak dopadlo finále soudu), pak odpovídá na dotazy (5 min.)
 - Komise: přečtena shrnutí všech sporů k danému termínu (odevzdávárna), pokládá každému přednášejícímu dotazy nad rámec textu (hlubší analýza, pochopení)
- Přítomní nezapojení mohou na konci dát hlas dle nich nejprínosnějšímu, tři s nejvíce dostanou body do testu (2 – 1 – 0,5) – nepodceňujte hodnotu!

Cíl předmětu

- Přehled o tom, co je zákonné a co ne
- Schopnost najít relevantní právní dokumenty různého typu
- Orientovat se v právních dokumentech pro nalezení klíčové informace
- Zaregistrovat problém a předat ho právníkům
- Vědět, co už precedentně vyřešeno

Podklady pro studium

- Prezentace v IS
- Doporučená literatura k předmětu (na konci prezentací)
- Probírané zákony
- E-kurz v Elf o autorském právu

Než začneme...

- „Právo je obvykle definováno jako souhrn (systém) obecně závazných norem (pravidel chování) stanovených a sankcionovatelných státem, tj. právních norem.“ (Madar, s. 831.)
- Žádné určitě, nic exaktního – viz [úvod v semináři o autorském právu](#) (JUDr. Radim Polčák, Ph.D.)
- Neznalost zákona neomlouvá
- Zákon není záživný, ale dá se číst
- Závazné => snaha o přesné a jednoznačné formulace

Angloamerické X kontinentální právo

Kontinentální

- Evropa + bývalé neanglické kolonie
- Hl. pramenem zákon
- Klíčové judikáty kvazi-precedenční charakter

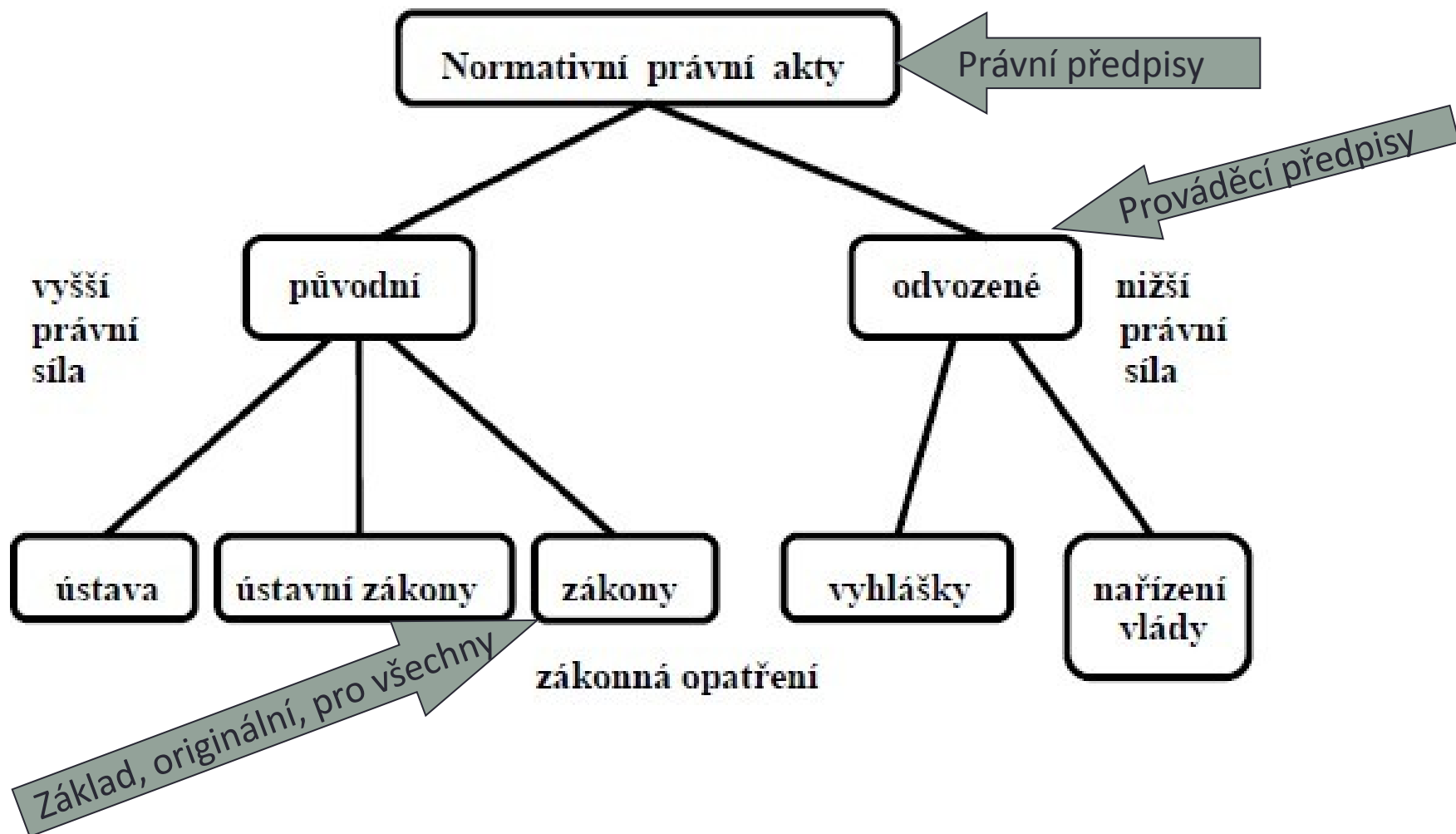
Angloamerické

- VB, USA, Kanada, Austrálie...
- Hl. pramenem soudní precedent
- Anglie – precedent nesmí odporovat zákonu X USA – obsah zákona fixuje až soudní interpretace

Charakteristiky právních předpisů

- Státní suverenity
- Zákonnost – činit, co nezakázáno, a naopak
- Princip teritoriality – působnost v hranicích + pro občany mimo
- Platnost X účinnost
- Derogační pravidla:
 - Dle právní síly
 - Dle speciálnosti
 - Dle data účinnosti

Struktura právního řádu (Lokajová, s. 9)

Základní právní dokumenty

- Novela
- Právní předpisy kraje a obce
- Vnitřní předpis
- Judikát a judikatura
- Smlouvy:
 - Shodný projev vůle 2+ subjektů
 - Nejdůležitější pramen mezinárodního práva, hl. EU, ale nutné ratifikovat státními orgány
 - Kolektivní – uzavírání upraveno zákonem, jen nad rámec zákona

Právo EU

- Primární právo: mezinárodní smlouvy mezi členskými státy, např. smlouva o ESUO, Maastrichtská smlouva, smlouva z Nice...
- Sekundární právo
 - Nařízení – přímý účinek
 - Směrnice – hl. výsledek
 - Rozhodnutí – ne obecná platnost
 - Doporučení a stanoviska – nezávazné
 - Rámcová rozhodnutí – sbližování předpisů
 - Úmluvy – doporučeny k ratifikaci + opatření k provedení

Struktura dokumentů EU

- Název aktu: označení typu aktu + název orgánu nebo orgánů, které akt přijaly + zkratka společenství + pořadové číslo + rok, datum přijetí a stručné označení předmětu,
např. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů
- Preambule
- Normativní část
- (Přílohy)

Citace aktu EU

- Úplná: Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění) (Text s významem pro EHP), Úř. věst. L 111, s. 16-22.
- Zkrácená: Směrnice (ES) č. 24/2009
- Celexové číslo (není citace, jen doplněk): jednoznačný identifikátor předpisu EU, např. pro uvedenou směrnici „32009L0024“

Porušení předpisů

- Mezinárodněprávní delikt: delikty států nebo jednotlivců podle mezinárodního práva
- Ústavní delikt: např. velezrada prezidenta
- Trestný čin: nutná trestní odpovědnost a úmysl, pokud nestanoveno jinak
- Přestupek a jiný správní delikt: nižší nebezpečnost, nelze odnětí svobody
- Disciplinární delikt: i porušení interních předpisů

Příklady

- Jaký druh deliktu je...
- ... nevracení knih?
- => Záleží na hodnotě
- ... nevhodné chování v knihovně?
- => Záleží na druhu chování, např. odhalování se před >18 let X vytrhnutí článku z časopisu v knihovně X zapáchání

Základní struktura legislativních dokumentů

- Preambule a zásady
- Právní věta
- Hierarchie členění právního předpisu – části, hlavy, oddíly, paragrafy, stránky, odstavce, písmena
- Závěrečná a přechodná ustanovení – účinnost, derogace

Struktura právních předpisů

- ČÁST PRVNÍ
- Hlava I
- Díl 1
- Oddíl 1
- Pododdíl 1
- Ústavní zákon
- Článek 1
- Novela
- Článek 1
- <Bod> 1.
- Ostatní právní předpisy
- § 1
- <Odst.> (1)
- <Pododstavec> (a)
- <Bod> 1.

Citace právních předpisů

- Dle Legislativních pravidel vlády České republiky schválených usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188, ve znění pozdějších usnesení
- Úplná (Čl. 61): zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- Zkrácená (Čl. 62): zákon č. 40/1964 Sb.
- Slovní: občanský zákoník
- Nutné popsat znění, pokud měněno

Citace soudního rozhodnutí

- Neexistuje obecně platný postup, na Právnické fakultě MU stanoveno citování s uvedením typu rozhodnutí, soudu, který ho vydal, data vydání a spisové značky
- Sp. zn. = identifikátor soudního spisu, např. Sp. zn. 1 (soudní oddělení) T (typ věci) 30 (pořadí zápisu)/2010 (rok)

Ústava

- Druh ústavního zákona
- Komplexní úprava základních vztahů (respektování lidských práv a svobod, ochrana přírody...)
- Dělbba moci – základ kontrolního systému
- Struktura orgánů v ČR – práva, povinnosti, složky, přijímání a vylučování členů...

Listina základních práv a svobod

- Specifický druh subjektivních práv
- Nezadatelné, nezrušitelné, nezcizitelné, nepromlčitelné, neomezitelné
- Osobnostní (na život, osobní svobodu, mít majetek...), politická (právo na informace, projev, sdružovat se...), menšinová (vlastní kultura...), hospodářská, sociální a kulturní (podnikání, vzdělání...), na soudní či jinou právní ochranu (presumpce nevinny, odepřít výpověď...)

Trestní zákoník

- Účinný od 1.1. 2010
- 421 §§
- Předtím trestní zákon 1961-2009, změna v:
 - Uspořádání
 - Tresty zpřísněny (odnětí svobody 15=>20 let, přísnější recidivy)
 - Posílení alternativních trestů (obecně prospěšné práce, zákaz činnosti, nově trest domácího vězení a zákaz vstupu na akce...)
- Činy s největším nebezpečím pro společnost

Občanský zákoník

- Účinný od 1. 1. 2014
- 3081 §§
- Části se vztahem k IT a informacím (podrobněji přednáška o knihovním zákoně)

Máme čas?

- Ukázka postupu pro plnění průběžného úkolu.

Použitá literatura

- KÜHN, Zdeněk; BOBEK, Michal; POLČÁK, Radim. *Judikatura a právní argumentace: teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou*. Praha: Auditorium, 2006.
- Legislativní pravidla vlády České republiky schválených usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188, ve znění pozdějších usnesení
- LOKAJOVÁ, Zuzana. *Základy práva*. Vyd. 1. Ostrava: Vysoká škola podnikání, 2005, 125 s. ISBN 80-867-6417-6.
- MADAR, Zdeněk. *Slovník českého práva II. díl P-Z*. 1. vyd. Praha: Linde, 1995, 1390 s. ISBN 80-856-4762-1.
- ŠAVELKA, Jaromír, Matěj MYŠKA, Adam PTAŠNÍK a Danuše SPÁČILOVÁ. *Právní informační systémy*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2010. ISBN 978-80-7399-252-1. Dostupné z: http://is.muni.cz/www/134449/online_verze.pdf

Děkuji za pozornost.